

Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri-II Dr. Öğr. Üyesi Engin SARI

10. Hafta Sosyal Araştırmalarda Başkalarının Araştırmalarından
Yararlanmak ve Literatür Değerlendirmesi

Başkalarının araştırmalarından yararlanmak ya da Literatürü (Alan Yazın) Deęerlendirmek

- 1. İlgilięi göstermek
- 2. bağlantı kurmak
- 3. özetlemek ve bütünleřtirmek
- 4. yeni fikirlere ulaşmak

Araştırma Raporu nedir?

Araştırmalar-Makaleler nasıl okunmalı?

Araştırma raporlarının yazımı, araştırmaların son aşamasıdır.

Araştırma raporları, makale, kitap, kitap bölümü, yüksek lisans ya da doktora tezi, bir kurum ya da kuruluşa sunulan raporlar vb. formatta olabilir.

Araştırma raporları, öncelikle araştırmayla üretilen bilginin okuyuculara, hedef izlerkitesine hitaben yazıya geçirildiği metinlerlerdir. Araştırma raporlarında öncelik, bilginin aktarılmasıdır. Araştırma raporları da öncelikli olarak bilgiye ulaşmak amacıyla okunur.

Bu bilgi epistemolojik ve metodolojik konuları da, araştırmanın kuramsal ve empirik (bulgu ve sonuçları) içeriği de olabilir.

Araştırmalar Nasıl Okunmalı

1. Açık bir amaçla okunmalı...
2. Tamamını okumadan önce göz atmalı...Başlık, özet, yöntem, bulgular, temel sonuçlar
3. Araştırma metninde kendi yöneliminizi belirleyin...Konuya, yöntem, sonuçlara?
4. Araştırma konusuyla ilgili mevcut bilgilerinizi belirleyin...konu, yöntem ve sonuçlarla ilgili zaten bildikleriniz neler?
5. Araştırmayı değerlendirin...Hata var mı? Veriler bulguları takip ediyor mu, bulgular ile varılan sonuçlar tutarlı?
6. Konuyla ilgili bilgileri, kullanılan yöntemleri ve bulguları özetleyin
7. Ortaya konan bilgi ve iddiaların geçerliliğini değerlendirin.

Araştırmalar okunurken pratik öneriler

- Okurken notlar alınmalı.
- Önce makaleleri okuyup daha sonra da incelemeyi yazmaya başlarsanız birçok önemli noktayı kaçırdabilirsiniz.
- Bu yüzden okurken gerekli yerlerde mutlaka not tutulmalı.
- Bunu yaparken dikkat etmeniz gereken noktalardan biri, eğer bazı kısımları birebir kopyalıyorsanız tırnak işareti kullanmayı unutmamak. İncelemenin son halinde bu alıntılarını kendi cümleleriniz ile tekrar yazabilirsiniz.

Anlaşılır olmak

- **Tutarlı ve anlaşılır olunmalı**
- İyi bir literatür taraması sadece literatürün özetini içermez aynı zamanda metodolojik sorunlara ve araştırmalardaki eksiklere de işaret eder.
- Araştırma raporuna ya da raporlarına dair literatür incelemeniz okunduktan sonra, çalışma alanındaki başarılar, ana tartışma alanları ve araştırma soruları gibi konularda bir fikir edinmiş olması gerekir.

Kitap Eleştirisi Yazısı

• **Kitap Eleştirisi Biçimi**

- Böyle yazılar yaklaşık bin beş yüz sözcüğü geçmeyecek uzunluktadır. Giriş cümlesi önemlidir. Giriş cümlesi okuyucuyu bulunduğu bilgi düzeyinden incelenen kitaba taşıyacaktır.
- İlgi çekecek şekilde kaleme alınmış ilk cümleden sonra amacın, kapsamın ve kitabın dünyadaki yerinin en kısa biçimde anlatılmasıyla ilk paragraf tamamlanır.
- İkinci paragraf kitabı sınıflandırır. Hangi tezler işlenmiş, yanlı mıdır? Tezi nasıl sunmuş, nasıl kanıtlamıştır?
- 5- Üçüncü paragraftan beşinciye kadar olan kısımda yazarın savunduğu ve tartıştığı fikirler yer alır. burada sınıflandırmanın yapıldığı paragrafta söylenenler tekrarlanmaz, sınıflandırmanın dayandığı ilkeler gerekçeleriyle birlikte ayrıntılı biçimde ele alınır.
- 6- 7- Altıncı ve yedinci paragraflarda diğer yazarların araştırmalarında veya sizinkinde yer alan ilave veya karşı noktalar ele alınabilir. Bütün bu noktaya kadar yapılan yeni kitapta uygun görülenleri nitелеmek veya düzeltmektir.
- 8- 9- sekizinci ve dokuzuncu paragrafta karşı çıktığınız noktaları anlatıp,eksikleri özetlersiniz. Belirlenen yanışlardan en önemlilerinden söz edin.
- 10- 11- on ve on birinci paragrafta kuşku lu noktalara açıklık kazandırmak için ne tür bir çalışma yapılmalıdır. Doldurulması gereken boşluklar nelerdir?
- 12- son olarak yazarla ilgili şeyler söylenen bir paragrafla bitirilebilir.

Çeviri kitap değerlendirmesi nasıl yapılabilir

- Araştırmacı modern konuşma dilinin getirdiği sorunları sınıflandırarak işini kolaylaştırır. Şu sorun tiplerini yazısından ayıklayabilir:
- özel deyimler
- moda sözcükler
- yeni uydurulmuş sözcükler
- yanlış kullanılan bilimsel terimler
- anlam farklarının iyi ayırt edilememesi
- sözcüklerin uygunsuz kullanımı
- carpitılmış deyimler
- hatalı ilgeç kullanımı
- yüklemelerin hatalı kullanımı
- cümle kurarken yapılan hatalar (208)

Değerlendirme Yazısı Nasıl Yazılır?

- cümle kurmanın kuralı: “evrende bir arada olan ve zihinden birlikte geçen parçalar, olabildiğince birarada tutulmalıdır.”
 - birbiriyle ilgili konular bölünmemeli, birbirinden uzak olanlar biraraya getirilmemeli
 - doğru vurgulama
 - doğru ritim
 - doğru ton
-
- tam bir cümlede virgül bulunması gerekir ancak hatalı bir cümle virgül kullanarak düzeltilemez.
 - “Alıntılar kanıt değil örneklerdir” (234)
 - Alıntılar olabildiğince kısa tutulmalı, metinle olabildiğince kaynaştırılmalıdır.
 - “Çeviri sözcükler arasında değil anlamlar arasında yapılır”
 - Çeviri üç aşamada yapılmalıdır:
 - önce kaba taslak bir çeviri
 - asıl metne bakmadan ikinci bir taslak hazırlayın
 - üçüncü taslakta ise karşılaştırmalı çalışın ve her anlamın sizin metninizde bulunduğundan emin olun.

Kaynak: J. Barzun ve H. Graf . **Modern Araştırmacı** Ankara: Tübitak 9. Bölüm (177)

Kötü bir araştırma literatürü değerlendirmesi

- Smith (1980), 150 üniversite öğrencisinin korku ve özgüven durumları ile ilgili bir deney gerçekleştirir. Çalışmasında, öznel özgüveni test eder ve sonra kişilerin zamanla korkuyu azaltma durumlarını betimler. Özgüven düştükçe, korkunun arttığını bulmuştur. Jones (1982) yaşlılar üzerine bir sormaca (anket) araştırması yapar. Bağımsız bir hayata, özgüvene sahip ve fiziksel olarak sağlıklı olan görüşmeciler, bir suçun kurbanı olma konusunda düşük bir korkuya sahiptir. Rosenberg (1979), üniversite öğrencisi kadınlar üzerine araştırmasında, bağımsızlık duygusu arttıkça, yalnız kalma korkusunun azaldığını bulmuştur. DeSallo (1984) 45 üniversite öğrencisi erkeklerle ilgili araştırmasında, özgüven duygusu yükseldikçe, başarısız olma korkusunun azaldığını bulmuştur. Yu (1988), kadın üniversite öğrencileri üzerine yaptığı araştırmada aynısını bulmuştur. Hong (1980) refah düzeyi yüksek 200 kişiye uyguladığı bir telefon anketi sonucunda, bağımsızlık duygusuyla, suç işleme korkusu arasında bir ilişkiye rastlamamıştır.

İyi bir literatür değerlendirmesi örneği

- Yüksek özgüvenli insanlar, düşük bir korku düzeyine sahiptir. Üniversite öğrencileri üzerine yapılan deneysel çalışmalar (DeSallo, 1984; Smith, 1980; Yu, 1988), özgüven ile korku arasında güçlü bir ters orantılı ilişki bulmuştur. Benzer ilişki, yaşlı insanlar üzerine yapılan ankete dayalı saha araştırmasında da bulunmuştur (Jones, 1982). Sadece tek bir araştırma bu bulgularla çelişmektedir (Johnson, 1985). Bu farklı sonuçlar, farklı bir grup üzerinde çalışmasından kaynaklanabilir. Genel olarak, özgüven ile korku arasında ters orantı olduğu anlaşılmaktadır. Özgüven güçlü bir şekilde bağımsızlık duygusuyla ilgilidir (bkz. Gomez, 1977) ve bağımsızlık duygusunun, bir suça karışma korkusunu azalttığı bulunmuştur. (Rosenberg, 1979). Sadece Hong (1980), yüksek refah düzeyine sahip kişiler üzerine yaptığı araştırmada, bağımsızlık duygusu ile suça karışma korkusu arasında anlamlı bir ilişki olmadığını göstermiştir.
- Kaynak: Keith Punch (2005) Sosyal Araştırmalara Giriş. Ankara: Siyasal Kitabevi